

Foto: Martin Veselý, MAFRA

LIBOR KNOT

Zasněžování? Jen nafouknutý problém

Zpoplatnění vody na umělý sníh by mělo pro stát zanedbatelný přínos. Odesl by to lyžař, říká předseda Asociace horských středisek Libor Knot.

Eva Zahradnická
reportérka MF DNES

Na české hory míří v zimě stále více lyžařů. „Horská střediska ročně přispějí do veřejných rozpočtů 12, 6 miliard korun,“ říká předseda Asociace horských středisek ČR Libor Knot. Tamní provozovatelé sjezdovek jsou však závislí na počasí, když není sníh, musí použít „děla“. Proti umělému zasněžování protestují přírodovědci, podle kterých to škodí krajině a nenávratně ji to mění. Vadí jim také, že areály berou vodu z potoků zadarmo. Podle nich by za ni měli platit. Vlekaři to odmítají. „Problém zasněžování se obecně přeceňuje,“ říká Knot.

Za vodu dnes platíme skoro všichni. Proč by provozovatelé lyžařských areálů neměli?

Přínos, který zpoplatnění vody přinese státu, bude marginální. Naopak by na to doplatil zákazník. Úbytek peněz pro provozovatele by také mohl negativně ovlivnit život horského střediska, pro-

tože jedna koruna utracená zákazníkem ve skiareálu znamená sedm korun utracených v horském středisku v navazujících službách, jako jsou restaurace a ubytování. Provozovatel skiareálu také platí mnoho jiných věcí - provoz skibusů nebo úpravu běžeckých tratí. Leží na něm do značné míry tíha investic a zdroje nejsou bezendě. Problém umělého zasněžování se přitom obecně přeceňuje. Jde o 0,2 procenta z odebraných povrchových vod v Česku. Navíc plocha, které se to týká, necelých 1 500 hektarů, je velká jako jedno zemědělské družstvo. Takže chiméra, nafouknutý problém.

Vždyť využíváte zadarmo suroviny, ze kterých máte výdělek.

My vodu nespotřebujeme. Vystříkáme ji na desítky či stovky metrů vzdálený svah, na chvíli zadržíme a nejspíše na jaře steče zpátky. Půjčujeme si ji. Do zákona se to dostalo historicky proto, že v horských oblastech leží většinou malé obce a nic jiného než cestovní ruch tam není. Bylo potřeba je podpořit. Pokud to tam teď „zabijeme“ tím, že zpoplatníme vodu, můžeme psát programy na podporu venkova, posílat dotace na doktory, podporovat obchody, školy, ale to přece nedává smysl.

Přírodovědci argumentují i tím, že umělý sníh odtává jinak než přírodní, má jinou hustotu, na sjezdovce leží déle a nikdo neví, kam se vlastně vrací...

Snažíme se komunikovat racionálně na základě dat. V jednotlivých dílčích věcech mají relativně pravdu. Sníh je jiný, ale dalo by se na to odpovědět, no a co? Většina sjezdovek jsou obyčejná sportoviště, jiná situace je v chráněných oblastech a parcích. Třeba v Krkonošském národním parku míří rozvojové projekty lyžařských areálů z 85 procent do ochranného pásma nebo do třetí zóny. První a druhá zóna se týká pouze malé plochy. Zasněžované sjezdovky tvoří okolo jednoho procenta parku. Vzhledem k marginální ploše to nemá žádné závažné dopady. Studie, na které se přírodovědci odkazují, jsou z Alp, z míst od 1 500 metrů výše, kde se příroda chová úplně jinak.

Za čtyři roky má skončit projekt Technologické agentury ČR, který zkoumá, zda technické zasněžování horám škodí a nenávratně mění krajinu, takže pak bude jasnéji.

Jde o jednu z objektivních věcí, které vítáme. Vyjasní to situaci. Jsme totiž nervózní, protože se objevují vložené populistické argumenty, které například spojují technický sníh s nedostatkem pitné vody. To je podpásovka. Jeden z přírodovědců spočítal, že na technické zasněžování spotřebujeme za rok tolik vody, že kdybychom to vztáhli k počtu sjezdovek, muselo by na každé ležet přes sedm metrů sněhu.

To myslíte údaj 42 milionů kubíků vody?

Ano, to je úplně nesprávný výpočet, který jen dále živí debatu podobně jako přidávání aditiv do technického sněhu, což nikdo nedělá.

Vy jste ten údaj přepočítali a vyšly vám ročně necelé tři miliony kubíků vody na zasněžování. Jak je možné, že se takhle lišíte?

Nevím přesně, jak to spočítali, ale naše číslo máme ověřené z ministerstva zemědělství. Chceme vést debatu racionálně. První a druhou zónu národního parku necháváme přírodovědcům, tam jsme velmi opatrní. Naopak bychom očekávali, že v ochranných pásmech (prostor mezi třetí zónou parku a využívanou krajinou - pozn. red.) a v obcích nebudou zakazovány výměny technologií a podobné věci.

Ať dopadne výzkum jakkoli, poslední zimy byly spíše slabé, lyžařské areály potřebují vodu k zasněžování. A z potoků ji mohou brát jen tehdy, pokud zachovají minimální pro život potřebný průtok.

Cestu představují retenční nádrže na vodu, o kterých se do roku 2012 mluvilo, že mají zadržovat povodně, teď naopak mají schraňovat vodu, které je nedostatek. Provozovatelé lyžařských areálů jsou nakloněni investovat do projektu i do výstavby. Doufám, že najdeme společnou řeč s ochránci. K tomu se přidávají technologie jako Snowsat, kterou už vyzkoušeli ve Špindlerově Mlýně a v areálu Černá hora - Pec pod Sněžkou. Jde o rolny, které s pomocí satelitních navigačních systémů měří hloubku sněhu. Sjezdovku je možné upravit tak, aby na ní byla optimální vrstva sněhu, tím pádem není potřeba tolik toho technického. Tak se chceme vyrovnat s tím, že vody je čím dál méně.

V Krkonoších teď sice leží přes metr a půl sněhu, jenže i tak bez sněžných děl nepůjde.

Seriózní středisko, které chce nabídnout adekvátní služby, musí umět připravit alespoň 30 až 50 procent sjezdovek tak, aby zahájilo sezonu před Vánocemi, což se bez technického sněhu neobejde u nás ani v Alpách s výše položenými sjezdovkami. Významné negativní socioekonomické dopady na region, které jsou spojeny buď s opožděným, nebo omezeným průběhem lyžařské sezony, jsou právě vyvažovány stabilitou, kterou přináší technické zasněžování.

Ve skiareálu Monínec, který leží přesně na hranici Středočeského a Jihočeského kraje, mají zasněžovací technologii Snowfactory, s kterou se dá zasněžovat až do 15 stupňů. Je to řešení?

Nemyslím si. Je to aplikovatelné na individuální projekty, protože s velkou investicí můžete zasněžít sjezdovku třeba do jednoho kilometru. Pokud si však vezmete velká střediska, která mají patnáct nebo třicet kilometrů svahů, těch zařízení byste tam museli mít mraky. A to se ekonomicky nevyplatí a není to vhodné ani z hlediska ochrany přírody.

Proč by se vůbec mělo zasněžovat místo, kde je 15 stupňů? Vždyť je to nepřírozené.

Pokud je to na sportovišti, proč ne. Například v Drážďanech pořádají světový pohár v běhu na lyžích. Pokud však jde o chráněnou oblast, je to sporné a nemělo by se to přehánět.

Pocítili jste tlak lyžařů v souvislosti s vlivem zasněžování na horskou krajinu?

Nezaznamenali jsme negativní reakce od zákazníků. Je to možné i tím, že technické zasněžování je již dlouhá léta součástí lyžování i v zahraničí.

Zimní sezona začíná v listopadu a končí v dubnu. Je pro horské areály zásadnější než letní?

Návštěvnost v zimním období dělá 40 procent té celoroční. Z hlediska fungování a ekonomiky cestovního ruchu je to však ve zbytku sezony jiné v tom, že návštěvník přijede na parkoviště, které je zpravidla zdarma, přiveze si svačtinu, vyjde na hory pešky, neutratí nic v restauraci ani za atrakce, neubytuje se a jede domů. Přesto existují snahy posílit tuto část sezony, aby lidé měli důvod od jara do podzimu přijet. A daří se to. V posledních třech letech je řádově pětiprocentní nárůst návštěvnosti každé léto.

Jak odhadujete horský byznys do budoucna?

Dlouhodobě předpovědi máme maximálně do roku 2050, kdy se předvídá, že teplota stoupne asi o 1 stupeň. Musíme to brát v potaz a posilovat byznys mimo zimní sezonu. Současně musíme vést debatu o přípravě technického zasněžování tak, aby to bylo v souladu s krajinou. Aby na začátku zimy už ležel sněžný základ, který umožní provoz střediska. Každá lidská činnost zanechává nějakou stopu. Cestovní ruch je však jedna z oblastí, která je k přírodě nejvíce šetrná.

Šéf asociace horských středisek

Libor Knot (55) vystudoval biologii a tělocvik na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Nejdříve učil na univerzitě v Brně, poté odešel do hor, kde žije už 20 let.

Bydlí ve Špindlerově Mlýně. Je ředitelem Asociace horských středisek ČR, ve které je sdruženo 40 velkých lyžařských středisek a dodavatelů horských technologií, kteří tvoří více než dvě třetiny trhu, a také 20 horských měst a obcí.